

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: „POPLATKOVÁ FANTÁZIA“ V ZDRAVOTNÍCTVE NEPODLIEHA NA SLOVENSKU ÚČINNEJ PRÁVNEJ KONTROLE. SLOVENSKÍ PACIENTI SÚ BEZ REÁLNEJ OCHRANY.

Bratislava 9. júla 2025

Verejný ochranca práv, Róbert Dobrovodský, sa v rámci svojej činnosti stretáva so sťažnosťami podávateľov na úhradu poplatkov a spoluúčasti za zdravotné výkony. Už v minulom roku poukázal na problematickú dostupnosť niektorých zdravotných výkonov, ktoré majú byť plne uhrádzané zo zdravotného poistenia.

Poplatková „fantázia“ v slovenskom zdravotníctve

„Z podnetovej činnosti Kancelárie verejného ochrancu práv sú mi známe nielen prípady reálnej nedostupnosti niektorých zdravotných výkonov, ktoré majú byť podľa právnej úpravy plne uhrádzané zo zdravotného poistenia, ale aj kreativity mnohých poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pri tvorbe ich cenníkov,“ uvádza verejný ochranca práv, Róbert Dobrovodský.

V cenníkoch poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pozorujeme mnoho rôznych položiek, ktoré nemajú základ v platnej právnej úprave, sú nejednotné, ich obsah je nejasný alebo predstavujú úkon, ktorý má byť súčasťou iného zdravotného výkonu uhrádzaného z verejného zdravotného poistenia.

Slovenskí pacienti sú bez reálnej ochrany

Verejný ochranca práv zistil, že k vytváraniu rôznorodých poplatkov môže prispievať aj nedostatočný dohľad nad cenníkmi poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti majú povinnosť cenník predkladať samosprávnemu kraju. Samosprávne kraje nepovažujú kontrolu ich obsahu a súladu s právnou úpravou za svoju úlohu. Za výnimku považujú tie prípady, keď sa na nich obráti sťažovateľ, od ktorého bol neoprávnený poplatok preukázateľne vybratý.

„Po preskúmaní súvisiacej právnej úpravy som vyjadril názor, že obsahom dohľadovej činnosti zverenej samosprávnemu kraju v oblasti zdravotnej starostlivosti, nemá byť len následná kontrola neoprávneného výberu poplatku, ale aj kontrola obsahu zverejneného cenníka poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.“ upozorňuje verejný ochranca práv.

Úhrada poplatku, ktorou poskytovateľ zdravotnej starostlivosti podmieňuje vykonanie zdravotného výkonu, môže odradiť pacientov od včasnej návštevy lekára. Aj Národný kontrolný úrad SR vo svojej tlačovej správe zo dňa 30. apríla 2025 upozornil, že: *„Poplatky za rôzne služby predchádzajúce vyšetreniu môžu výrazne obmedziť prístup pacienta k potrebnej zdravotnej starostlivosti. Viaceré poplatky nie sú zákonom upravené, sú vyberané bez legislatívnej podpory a zodpovedné štátne inštitúcie túto alarmujúcu situáciu prehliadajú.“*

„V Kancelárii verejného ochrancu práv vnímame ako problémové najmä úhrady za niektoré zdravotné výkony v stomatológii, výkony, ktoré majú byť spoplatnené len ak sú vykonané na výslovnú žiadosť pacienta (napr. CRP test), rôzne označené poplatky za administratívne výkony, úhrady za nejasný „nadštandard“.“ pokračuje verejný ochranca práv.

Nedostatočná ochrana zraniteľných skupín

Podľa Správy o stave verejného zdravotného poistenia za rok 2024, ktorú zverejnil Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou: *„Výdavky domácnosti na zdravie v roku 2024 medziročne narástli o 7,4 %. Domácnosti na zdravotnú starostlivosť doplatili až 1 908,0 mil. eur. Náklady domácností na zdravotnú starostlivosť v roku 2024, podobne ako v roku 2023, predstavovali približne 19 % celkových disponibilných zdrojov zdravotníctva. Väčšinu z týchto výdavkov minú domácnosti na lieky a zdravotnícke pomôcky, nasleduje ambulantná zdravotná starostlivosť a ústavná zdravotná starostlivosť.“*

Verejný ochranca práv poukazuje na to, že finančné bariéry v podobe spoluúčasti alebo poplatkov vplyvajú na využívanie potrebnej zdravotnej starostlivosti najmä u zraniteľných skupín, ako sú nízkopríjmové domácnosti, starší ľudia alebo chronicky chorí pacienti. Výber poplatkov aktuálne nepodlieha ochrannému limitu a teda nie je stanovený žiadny horný strop súm poplatkov.

Apel na Ministerstvo zdravotníctva

Na danú problematiku upozornil verejný ochranca práv bývalú ministerku zdravotníctva Zuzanu Dolinkovú, prvýkrát v marci 2024. Upozornil aj na časté negatívne kompetenčné konflikty medzi orgánmi dohľadu v zdravotníctve, ktoré sa necítia byť príslušné vec preskúmať a navzájom na seba odkazujú, ako aj na to, že sa na neho často obracajú

pacienti, ktorí blúdia v spleti dohľadových orgánov a nevedia, na ktorý z nich sa majú so svojou vecou obrátiť.

„Domnievam sa, že tieto situácie sú spôsobené najmä nejednoznačne rozdelenými kompetenciami jednotlivých dohľadových orgánov, neprehľadnosťou a komplikovanou formuláciou právnej úpravy v tejto oblasti, čoho dôsledkom je opakované postupovanie sťažností medzi dohľadovými orgánmi bez ich reálneho preskúmania.“ upozorňuje verejný ochranca práv.

Okrem nedostatočného dohľadu nad cenníkmi poskytovateľov zdravotnej starostlivosti verejný ochranca práv poukázal aj na úskalia dohľadu nad dodržiavaním etických pravidiel zdravotníckych pracovníkov, ktorý má v pôsobnosti príslušná profesijná komora. Upozornil na to, že žiaden orgán dohľadu nemá pôsobnosť nad zdravotníckymi pracovníkmi, ktorí nie sú členmi príslušnej komory. Zároveň členom profesijnej komory nič nebráni vyhnúť sa vykonaniu začatého dohľadu vystúpením z tejto komory.

Verejný ochranca práv žiadal ministerku o vyjadrenie, či s cieľom dôslednejšieho napĺňania základného práva na ochranu zdravia v tomto smere plánuje iniciovať legislatívne zmeny, prípadne kroky smerujúce k budovaniu povedomia občanov o možnostiach a prostriedkoch účinnej nápravy. Verejný ochranca práv následne v januári 2025 rokoval o problematike neprehľadného dohľadu v zdravotníctve a poplatkov v zdravotníctve aj s ministrom zdravotníctva Slovenskej republiky Kamilom Šaškom, ktorý avizoval, že audit poplatkov považuje za kľúčovú tému na rok 2025. V zmysle posledného vyjadrenia sekcie zdravia ministerstva zdravotníctva z apríla 2025 je problematika auditu poplatkov predmetom riešenia a aktuálne stále prebiehajú rokovania k tejto téme.

Očakávanie transparentného systému

Očakávaním verejného ochrancu práv nie je zrušenie poplatkov a doplatkov za zdravotné výkony. Verejný ochranca práv žiada vytvoriť transparentný systém, ktorý ponúkne zrozumiteľné a prehľadné odpovede, za aký úkon platí, prečo a aké má alternatívy. Podobne tomu je na trhu tovarov a služieb, o ktorých majú spotrebitelia prehľad.

Súvisiaca tlačová správa:

<https://vop.gov.sk/zubar-ktory-ma-zmluvu-so-zdravotnou-poistovnou-vam-nesmie-uctovat-za-osetrenie-zubneho-kazu/>

https://vop.gov.sk/wp-content/uploads/2024/08/Tlac%CC%8Cova%CC%81-spra%CC%81va-VOP-19.-august-2024.pdf?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR0mi_arK6q8TmBXUAY0Z6sUL8FN7aemZLm1cSUmbNLZxSeHY94pZVBNYOk_aem_H-wY24tjekRw9Soaa6FKRw

